

Gulyás Judit

tudományos főmunkatárs

E-mail:

gulyas.judit@btk.mta.hu

Tudományos fokozat:

PhD

Kutatási területek, kulcsszavak:

mesekutatás, irodalmi mesék és népmesék, folklór és irodalom, elbeszélő műfajok az elit és a populáris kultúrában, hamisítás és textualizáció

Munkahely

Bölcészettudományi
Kutatóközpont
Néprajztudományi Intézet
1097 Budapest
Tóth Kálmán u. 4.

Egyetemi és posztgraduális tanulmányok, végzettség

1993–1995 magyar nyelv és irodalom szak, Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs

1994–2003 angol szak, Pécsi Tudományegyetem

1995–2002 néprajz-magyar szak, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

2002–2005 Magyar és összehasonlító folklorisztika doktori program, ELTE

2002 etnográfus, magyar nyelv és irodalom szakos előadó (ELTE)

2010 PhD (irodalomtudomány – magyar és összehasonlító folklorisztika) (ELTE)

Díjak, kitüntetések, ösztöndíjak

2002–2005 PhD állami ösztöndíj

2007 American Folklore Society

2010 Jankó János-díj (Magyar Néprajzi Társaság)

2020 Martinkó András-díj (BTK Irodalomtudományi Intézet)

Munkahelyek

2000–2002 MTA Regionális Kutatások Központja, Térségfejlesztési Kutatások Osztálya

2005–2006 MTA–ELTE Folklór Szövegelemzési Kutatócsoport

2007–2011 MTA Néprajzi Kutatóintézet

2012– MTA Bölcészettudományi Kutatóközpont, Néprajztudományi Intézet

Munkásság

Részvétel kutatási programokban

Szövegfolklorisztika, filológia, történeti poétika: Folklórműfajok 19. századi magyar szövegtörzse és értelmezése (OTKA NI 61252, 2006–2009)

Az Arany-család kéziratos mesegyűjteményének kritikai kiadása

(MTA-DE Klasszikus Magyar Irodalmi Textológiai Kutatócsoport; 2006 TKI207)

A narratív hagyományozódás a szóbeliségben (MTA NKI – Román Tudományos Akadémia Folklór Archívuma, Kolozsvár, bilaterális kutatási pályázat, 2010–2012)

ETNOFOLK: A népi kulturális örökség megőrzése és megerősítése Közép-Európában (ERDF Central Europe Programme, 3CE296P4, 2011)

Magyar Népköltészeti Lexikon (MTA BTK NI Folklór Osztály/Témacsoport, 2010–)

Terepmunka

- 1998, 2000–2003** Nagykőrös (a rendszerváltás utáni helyi társadalom: agrárvállalkozók, konzervgyári munkások, helyi elit; témavezető Kovács Katalin és Váradi Monika Mária)
2002 Mór és térsége (kisebbségi idősgondozás, témavezető Váradi Monika Mária)
2002 Szabolcs-Szatmár-Bereg és Baranya megye (a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülése, témavezető Váradi Monika Mária)
2003 Bátorfyerenye (a tartósan munkanélküliek helyzete, témavezető Kovács Katalin és Váradi Monika Mária)
2004 Piliscsaba (egy több nemzetiségű, szuburb település konfliktusai)
2004, 2005, 2008 Somogyárd (szilveszteri házinyúlhajtó versenyek)

Tudományszervező tevékenység

Konferencia-szervezés

- 2006** *A mese szövege és jelentése*
MTA–ELTE Folklór Szövegelemzési Kutatócsoport, Budapest, 2006. május 2.

Oktatás

- 2004–2007** *A mese*; előadás és szeminárium, ELTE BTK Néprajzi Intézet Folklore Tanszék
2010–2011 *Szóbeliség és írásbeliség, népköltészet és irodalom*; előadás (M.A.); *A szövegfolklorisztika alapjai*; előadás és szeminárium (M.A.), PTE BTK Néprajz-Kulturális Antropológia Tanszék – Modern Kori Történeti Tanszék
2015–2016 *Meseelméletek és mesekutatás*; előadás és szeminárium; gyermek- és ifjúsági irodalom szakirányú továbbképzési szak, Károli Gáspár Református Egyetem

Publikációk

Teljes publikációs jegyzék: mtmt.hu

Legfrissebb publikációk

- 2019** Női műfaj volt-e a mese? Mesemondók, mesegyűjtők, meseírók. In: Török Zsuzsa (szerk.): *Nőszerezők a 19. században: lehetőségek és korlátok*. Budapest, Reciti, 293–335.
- 2018** Arany László meseértelmezése. In: *Ethno-Lore XXXV*. 405–456.
- 2018** Népmese és gyerekirodalom. In: Hansági Ágnes et al. (szerk.): „...kézifékes fordulást is tud...” *Tanulmányok a legújabb magyar gyerekirodalomról*. Balatonfüred Városáért Közalapítvány, Veszprém, 92–106.
- 2017** „Ama solidaritás”... – A mese értelmezése Arany János értekező prózájában az 1850-es és 1860-as évek fordulóján. In: Cieger András (szerk.): „*Hazám tudósi, könyvet nagy nevének!*” *Arany János pályájának művelődéstörténeti olvasatai*. MTA BTK – OSZK – Universitas Kiadó, Budapest, 209–242.
- 2017** A magyar mesekutatás kezdetei. Henszlmann Imre komparatív tipológiai és szimbolikus mitológiai mesetanulmányának koncepciója. In: Hansági Ágnes, Hermann Zoltán, Mészáros Márton, Szekeres Nikoletta (szerk.) *Mesebeszéd: A gyerek- és ifjúsági irodalom kézikönyve*. Fialat Írók Szövetsége, Budapest, 131–168. (javított kiadás)

A legfontosabb publikációk

Monográfia

2010 *Mert ha irunk népdalt, mért ne népmesét?'' A népmese az 1840-es évek magyar irodalmában.* Budapest: Akadémiai. 352 p. (Néprajzi tanulmányok)
http://akkrt.hu/1001/tudomany/neprajz_samanisztika/mert_ha_irunk_nepdalt_mert_ne_nepmeset

Szerkesztett kötetek

2018 Domokos, Mariann– Gulyás Judit (s. a. r., szerk.): *Az Arany család mesegyűjteménye. Az Arany család kéziratos mese- és találósgyűjteményének, valamint Arany László Eredeti népmesék című művének szinoptikus kritikai kiadása.* Budapest: Universitas, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, MTA Könyvtár és Információs Központ, 737 p.

2015 Gulyás Judit (szerk.): Nagy Ilona: *A Grimm-meséktől a modern mondáig. Folklorisztikai tanulmányok.* Budapest: MTA BTK Néprajztudományi Intézet–L'Harmattan. 302 p.

2008 Gulyás Judit (szerk.): *Tanulmányok a 19. századi magyar szövegfolklorról.* Budapest: ELTE Folklore Tanszék. 432 p. (Artes Populares, 23.)

A kötet letölthető: <http://mek.oszk.hu/07500/07591/07591.pdf>

2005 Gulyás Judit – Tóth Arnold (szerk.): *Mindenes Gyűjtemény. II. Tanulmányok Küllős Imola tiszteletére.* Budapest: ELTE Folklore Tanszék. 442 p. (Artes Populares 21.)

Tanulmányok

2016 Egy skót népmesegyűjtemény magyar recepciója. (Arany János: Nyugot-felföldi népmondák.) *Ethnographia* CXXVII. 520–542.

2015 A szóbeliség értéke, értelmezése és a magyar folklorisztika önmeghatározása. In: Neumer Katalin (szerk.): *Identitások és médiák. II. Médiák és váltások.* Budapest: MTA BTK Filozófiai Intézet–Gondolat Kiadó, 11–29.

2014 Erdélyi János meseértelmezéséről. *Irodalomtörténeti Közlemények* CXVIII. 629–653.

2013 A magyar mesekutatás kezdetei. Henszlmann Imre komparatív-tipológiai és szimbolikus-mitológiai mesetanulmányának koncepciója. In: Balogh Balázs (főszerk.) – Magyar Zoltán – Ispán Ágota Lídia – Szemerényi Ágnes (szerk.): *Ethno-lore* XXX. Budapest: MTA BTK NI, 37–68.

2012 A magyar történeti mesekutatás. *Ethnographia* CXXIII. 317–343.

2011 A magyar folklorisztika előzményei (1782–1848). In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz I. 1. Táj, nép, történelem.* Budapest: Akadémiai, 127–142.

2011 Hitelesség, hamisítás, textualizáció. A Benedek Elek meséi kapcsán kialakult vita. In: Benedek Katalin (szerk.): *A népköltészet terített asztalánál.* Budapest: MTA NKI, 25–46.

2010 Szövegalakítási eljárások a népmesekiadás során. A „Rózsa elfelejti Ibolyát” mesetípus nagyszalontai kéziratos és kiadott variánsai. In: Szemerényi Ágnes (szerk.): *Folklór és nyelv.* Budapest: Akadémiai, 313–334.

2010 Henszlmann Imre bírálata Arany János „Rózsa és Ibolya” című művéről. In: Balogh Balázs–Berta Péter (szerk.): *Ethno-lore* XXVII. Budapest: Akadémiai Kiadó, 231–260.

-
- 2010** Adalékok Henszlmann Imre mesetanulmányának keletkezéséhez. In: Filkó Veronika–Kőhalmi Nóra–Smid Bernadett (szerk.): *Voigtloristica. Tanulmányok a 70 éves Voigt Vilmos tiszteletére*. Budapest: ELTE BTK Folklore Tanszék, 11–30. (Folcloristica 11.)
- 2009** Az Arany-család mesékéziratainak és Arany László *Eredeti népmesék* című művének kritikai kiadásáról. In: Berta Péter (szerk.): *Ethno-lore XXVI*. Budapest: MTA Néprajzi Kutatóintézet, 11–77. (Társszerző: Domokos Mariann)
- 2008** A mese szó használata a magyar írásbeliségben 1772–1850 között. (*A magyar nyelv nagyszótárának történeti korpusza alapján.*) In: Gulyás Judit (szerk.): *Tanulmányok a 19. századi magyar szövegfolklórról*. Budapest: ELTE Folklore Tanszék, 165–241.
- 2008** Giovan Francesco Straparola és Gaal György meséi a *Hasznos Multságokban*. In: Gulyás Judit (szerk.): *Tanulmányok a 19. századi magyar szövegfolklórról*. Budapest: ELTE Folklore Tanszék, 317–330.
- 2008** Tompa Mihály *Népregék, népmondák* című munkájának forrásai és egykorú fogadtatása. In: Berta Péter – Vargyas Gábor (szerk.): *Ethno-lore XXV*. Budapest: MTA Néprajzi Kutatóintézet, 117–169.
- 2007** A function of dream narratives in fairy tales. *Folklore, an Electronic Journal of Folklore*, Vol. 36. 129–140. (-> [letöltés .pdf, 108 KB](#))
- 2007** A 19. századi magyar meseanyag kutatásának eredményei, problémái és lehetőségei: népmese és irodalmi mese. In: Bálint Péter (szerk.): *A meseszövésváltozatok. Mesemondók, mesegyűjtők, meseírók*. (Második, átszerkesztett kiadás.) Debrecen: Didakt, 158–197.
- 2007** Álom és elbeszélés. In: Ambrus Vilmos – Schwarcz Gyöngyi (szerk.): *Változó folklór*. Budapest: ELTE Folklore Tanszék, 211–224. (Folcloristica, 10.)
- 2006** „...úgy kívánhat helyt Muzarionban mint a’ Galériákban a’ Breughel ördögös és boszorkányos bohóskodásai”. A *Muzarion, Élet és Literatura* meseközlései és korabeli fogadtatásuk (1829–1833). In: Ekler Andrea – Mikos Éva – Vargyas Gábor (szerk.): *Teremtés. Szövegfolklorisztikai tanulmányok Nagy Ilona tiszteletére*. Budapest – Pécs: L’ Harmattan, 497–547.
- 2005** A *János vitéz* morfológiai elemzése. In: Vargyas Gábor (szerk.): *Ethno-lore XXII*. Budapest: Akadémiai, 257–301.
- 2005** Népmese, bohózi hősköltemény, (tündér)rege, mythos, monda, eposz. Műfaji kétségek a *János vitéz* 19. századi recepció-történetében. In: Szemerényi Ágnes (szerk.): *Folklór és irodalom*. Budapest: Akadémiai, 192–227.
- 2005** „Én is élek még édes Ferim.” Adalékok egy 19. századi költő, meseíró, Szemere Krisztina életrajzához. In: Gulyás Judit – Tóth Arnold (szerk.): *Mindenek Gyűjtemény II. Tanulmányok Küllös Imola tiszteletére*. Budapest: ELTE Folklore Tanszék, 191–248. (Artes Populares 22.)
- 2003** A varázsmesei álomelbeszélés narratív funkciója. In: Bálint Péter (szerk.): *A meseszövésváltozatok: mesemondók, mesegyűjtők és meseírók*. Debrecen: Didakt, 120–136. (Mese és hagyomány)
-

Recenziók

2019 Oral Tradition and Book Culture. (Ed. Pertti Anttonen et al. Helsinki, 2018.) In: Csörsz Rumen István (szerk.): *Doromb. Közköltészeti tanulmányok* 7. Budapest: Reciti, 471–482.

2019 Az Arany család tárgyai. Tárgykatalógus (Szerk. Török Zsuzsa – Zeke Zsuzsanna.) *Irodalomismeret* 2. 117–123

2016 A múlt újraalkotása: hamisítás a 19. századi Európában. Bak, M. János –Geary, Patrick J. –Klaniczay, Gábor (ed.): Manufacturing a past for the present: forgery and authenticity in medievalist texts and objects in nineteenth century Europe. *Ethnographia* CXXVII. 658–665.

2015 Fairy tales framed: Early forewords, afterwords, and critical words. Edited by Ruth B. Bottigheimer. *Ethnographia* CXXVI. 315–316.

2015 Basile, Giambattista: Pentameron: A mesék meséje avagy a kicsik mulattatása. Fordította Király Kinga Júlia. *Ethnographia* CXXVI. 525–527.

2012 A nemzet és a folklór, a nacionalizmus és a folklorisztika. (Folklore and nationalism in Europe during the long nineteenth century. Ed. by Timothy Baycroft and David Hopkin.) *Etnoszkóp* II. 1. 143–152.

2008 A tündérmese a 16–18. századi olasz és francia irodalomban. (Out of the Woods. The Origins of the Literary Fairy Tale in Italy and France. Ed. by Nancy L. Canepa.) In: Gulyás Judit (szerk.): *Tanulmányok a 19. századi magyar szövegfolklórról*. Budapest: ELTE Folklore Tanszék, 381–411. (Artes Populares 23)

2007 Az észak-európai narratológia folklorisztikai perspektívái. (Narrating, Doing, Experiencing. Nordic folkloristic perspectives. Edited by Annikki Kaivola-Bregenhøj, Barbro Klein and Ulf Palmenfelt.) *Tabula* X. 1. 124–136.

2006 A történetek történetiségéről. (Ruth B. Bottigheimer: Fairy Godfather. Straparola, Venice, and the Fairy Tale Tradition.) *Tabula* IX. 1. 114–123.

2003 Milbacher Róbert: „...Földben állasz mély gyököddel...” A magyar irodalmi népiesség genezisének akkulturációs módszere és póriás hagyományának vázlata. *Ethnographia* CXIV. 169–173.

Beszámolók, interjúk

2017 Mesetudomány. *Innotéka* VII. 10. 9–13. (Az interjút készítette: Szegedi Imre.) <http://www.innoteka.hu/cikk/mesetudomany.1568.html>

2016 Bordás Veronika: Mesekincsünk eredete: Mesebeszéd. *National Geographic* XIV. 3. sz. 17. <http://www.ng.hu/Civilizacio/2016/04/27/Mesekincsunk-eredete>

2016 Fedics Mihály mesél: Fényképek és kéziratok Ortutay Gyula hagyatékából. *Néprajzi Hírek* XLVI. 1. 26–29.

2008 Az American Folklore Society konferenciája. *Néprajzi Hírek* XXXVII. 1. 10–13. (társszerző: Mészáros Csaba)

Fordítások

2013 *Magyar Néprajzi Bibliográfia 2009–2010*. Szerk. Mészáros Borbála. Budapest: Néprajzi Múzeum (A bibliográfia angol fordítása)

2012 *Magyar Néprajzi Bibliográfia 2007–2008.* Szerk. Hegyi Dóra, Mészáros Borbála, Nagy Réka et alii. Budapest: Néprajzi Múzeum (A bibliográfia angol fordítása)

2008–2017 *Ethno-Lore*, az MTA Néprajztudományi Intézetének Évkönyve (angol fordítás, lektorálás)

2013– *Ethnographia* (angol fordítás, lektorálás)

Fontosabb konferencia-előadások

2019 *Arany László levelezése / Apák és fiúk: Arany László élete és hagyományai.* / ELTE 18–19. Századi Magyar Irodalomtörténeti Tanszék – Magyar Irodalomtörténeti Társaság. Bp., 2019. dec. 9.

2017 *Női műfaj-e a mese? / Nőszerzők a 19. században: lehetőségek és korlátok.* / MTA BTK Irodalomtudományi Intézet – MTA Nőtörténeti Munkabizottsága. / Bp., 2017. okt. 19–20.

2016 *A népmese mint gyerekirodalom / Konferencia 2015–2016 gyerekkönyveiről / Károli Gáspár Református Egyetem Gyermekek- és Ifjúsági Irodalmi Kutatócsoportja (GYIIK) – Magyar Gyerekkönyv Fórum (HUBBY).* / Bp., 2016. nov. 11.

2015 *The valorization of fairy tale and the legitimacy of fairy tale studies / 12th Congress of SIEF / 'Meta-visions of heritage and utopia: Scholarly tales on fairy tales' szekció / Zágráb, 2015. jún. 21–25.*

2014 *Erdélyi János és a korai magyar népmese kiadások / MTA I. Osztálya: Emlékezés Erdélyi János születésének 200. évfordulója alkalmából / Bp., 2014. ápr. 10.*

2014 *Katona Lajos és a magyar mesekutatás professzionalizálódása / ELTE Néprajzi Intézet, Magyar Néprajzi Társaság, Érdy János Honismereti Egyesület, Katona Lajos Városi Könyvtár: A folklorisztika helyzete és perspektívái a Kárpát-medencében / Vác, 2014. máj. 24.*

2012 *A szóbeliség értelmezései és a magyar folklorisztika önmeghatározása / Identitások és váltások. Interdiszciplináris szimpózium / MTA BTK Filozófiai Intézet, Filozófiatörténeti Kutatócsoport / Bp., 2012. dec. 6–7.*

2009 *Népmesék textualizációja a 19. században / Benedek Elek-konferencia / MTA Néprajzi Kutatóintézet – Petőfi Irodalmi Múzeum / Bp., 2009. dec. 4–5.*

2009 *A 19. századi meseanyag kutatásának sajátosságai / Népzene és zenetörténet / A Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság konferenciája / Bp., 2009. okt. 8–9.*

2008 *Annual rabbit-chasing contest in a Hungarian village at New Year's Eve / Transcending European heritages: Liberating the ethnological imagination / 9th Congress of SIEF / Festivals, games and ludic performances as intangible cultural heritage / University of Ulster, Derry, 2008. jún. 16–20.*

2007 *The aesthetical and ideological considerations influencing the construction of the corpus of 19th-century Hungarian folktale collections / The Politics and Practices of Intangible Cultural Heritage / American Folklore Society – Association Canadienne d'Ethnologie et de Folklore joint annual meeting / Québec, 2007. okt. 17–21.*

2005 *Multicultural Eden or the land of ethnic conflicts? The co-existence of Germans, Slovaks, Romas and Hungarians in a suburban village / Migration, Culture, and Identity / Institut für Regional- und Migrationsforschung, Trier – Heinrich Böll Stiftung, Rheinland-Pfalz – Centre de Documentation sur les Migrations Humaines, Düdelingen, Lux./ Trier, 2005. jún 30.–júl. 1. (Váradi Monika Máriával)*

2005 *A function of embedded dream narratives in folk fairy tales* / Folk Narrative Theories and Contemporary Practices /14th Congress of the International Society for Folk Narrative Research (ISFNR) / Tartu, 2005. júl. 26–31.

2004 *The utilisation of cultural heritage(s): conflicting identity policies and strategies in a polyethnic suburban village* / Among Others: Encounters and Conflicts in European and Mediterranean Societies / 8th Conference of Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF) / Marseille, 2004. ápr. 26–30.

2004 *Álom és elbeszélés* / Magyar Néprajzi Társaság / Róheim Géza-emlékülés / Bp., 2004. febr. 16.

Szervezeti tagságok, tisztségek

Magyar Néprajzi Társaság, tag